

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Cel badań: W swoim literalnym brzmieniu przepis art. 17 EKPC zakazuje interpretacji jakiegokolwiek z postanowień Europejskiej Konwencji Praw Człowieka jako przyznanie państwom, grupom lub osobom prawa do podjęcia działań lub dokonania aktu zmierzającego do zniweczenia praw i wolności wymienionych w niniejszej konwencji albo ich ograniczenia w większym stopniu, niż to przewiduje konwencja. Uzasadnieniem powyższej regulacji jest przeciwdziałanie powoływaniu się na Konwencję, głównie przez organizacje o charakterze totalitarnym dla ochrony działań sprzecznych z tekstem Konwencji. Celem niniejszego projektu jest określenie granic zastosowania klauzuli zakazu nadużycia praw, tak aby instrument ten był wykorzystywany kompatybilnie z innymi mechanizmami systemu strasburskiego, co umożliwi jego systemowe zastosowanie. W ramach proponowanej analizy, autorka rozważy najkorzystniejsze kierunki wspomnianej reformy pod kątem zwiększenia skuteczności ochrony praw i wolności jednostki z jednoczesnym poszanowaniem suwerenności państw.

Zakres badań: Uzasadniając znaczenie wspomnianej problematyki należy wziąć pod uwagę, iż praktyczne stosowanie wspomnianego postanowienia pociąga za sobą liczne niejasności. Dzieje się tak przede wszystkim z uwagi na dwoistość form zastosowania klauzuli zakazu nadużycia praw (bezpośrednia i pośrednia) oraz brak precyzyjnych kryteriów pozwalających na rozróżnienie zastosowania klauzuli zakazu nadużycia praw i przepisów materialnych konwencji. Powoduje to ponadto trudności w ustaleniu relacji pomiędzy art. 17 EKPC oraz tradycyjnymi strasburskimi klauzulami limitacyjnymi (w szczególności przepisów art. 10 ust. 2 i art. 11 ust. 2 EKPC), pod kątem ustalenia dopuszczalnego zakresu ich ograniczeń przez władze państwowe oraz przysługującego im marginesu uznania. Sytuacja ta powoduje stan niepewności dla wszystkich adresatów omawianego przepisu, zarówno państw, jednostek, jak i grup osób. Kolejnym zarzutem w odniesieniu do praktycznego zastosowania art. 17 EKPC jest istnienie dwupoziomowego standardu, z uwagi na fakt, iż w przeważającej większości przypadków przepis ten stosuje się do negacjonizmu Holokaustu. Sytuacja ta przyczynia się do niewątpliwego osłabienia skuteczności strasburskich mechanizmów ochrony praw człowieka. W świetle powyższych obserwacji - konieczna jest zatem ewaluacja wpływu klauzuli zakazu nadużycia praw na sytuację prawną wszystkich jej adresatów: jednostek, grup osób oraz państw przez pryzmat strasburskiego standardu praworządności i w zetknięciu z innymi mechanizmami systemu strasburskiego.

Znaczenie badań: Znaczenie wspomnianego projektu przejawia się przede wszystkim w fakcie, że może on przyczynić się do wzmocnienia efektywności strasburskiego systemu ochrony praw jednostki, szczególnie w świetle wyzwań współczesnej cywilizacji. Powyższa analiza może stać się również przyczynkiem do podjęcia dalszych reform systemu strasburskiego celem określenia właściwej relacji pomiędzy skuteczną ochroną praw i wolności człowieka a poszanowaniem różnorodności kulturowej poszczególnych państw. Właściwa percepcja roli art. 17 EKPC w systemie strasburskim pozwoli także na zdefiniowanie założeń wspólnego standardu europejskiej demokracji i wynikającej z niej - zasady praworządności.